

KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG
KÖZBESZERZÉSI DÖNTŐBIZOTTSÁG
1026 Budapest, Riadó u. 5.
Tel.: 06-1/882-8594
Elektronikus kapcsolattartás: kozbeszerzes.hu

Iktatószám: D.656/18/2024.

A tanács tagjai: Dr. Petró Szilvia közbeszerzési biztos, az eljáró tanács elnöke, Bán János közbeszerzési biztos, Dr. Virágh Norbert közbeszerzési biztos

A kérelmező: Szép Házak – 6. Pillér Kft.
(4220 Hajdúböszörmény, Káplár M. u. 1.)
(e-elérhetőség: KRID: 29180510)

A kérelmező képviselője: Dr. Sárai Szilvia kamarai jogtanácsos

Az ajánlatkérő: Pély Község Önkormányzata
(3381 Pély, Fő u. 165.)

Az ajánlatkérő képviselője: Dr. Szöllősi-Baráth Szabolcs ügyvéd
Dr. Szöllősi-Baráth Ügyvédi Iroda
(1173 Budapest, Összekötő u. 2.)
(e-elérhetőség: KRID: 19164072)

A beszerzés tárgya, értéke: Könyvtár építése Pélyen TOP_PLUSZ-1.2.1, 192.261.666.-Ft
A közbeszerzési eljárás EKR azonosítója: EKR001118632024

A Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: Döntőbizottság) a Közbeszerzési Hatóság nevében meghozta az alábbi

H A T Á R O Z A T - ot.

A Döntőbizottság a jogorvoslati kérelemnek helyt ad, és megállapítja, hogy az ajánlatkérő megsértette a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 112. § (1) bekezdés b) pontjára tekintettel a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdését és a Kbt. 72. § (1) bekezdését.

A Döntőbizottság az ajánlatkérővel szemben 500.000.-Ft, azaz ötszázezer forint bírságot szab ki.

A Döntőbizottság felhívja az ajánlatkérőt, hogy a bírság összegét a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül a Közbeszerzési Hatóság Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-01040360-00000000 számú központosított beszedési számlájára átutalással teljesítse.

A Döntőbizottság megsemmisíti az ajánlatkérő 2024. szeptember 17. napján kiadott árindokolás-kérését és a közbeszerzési eljárásban ezt követően hozott döntéseit.

A Döntőbizottság kötelezi az ajánlatkérőt, hogy a határozat kézbesítésétől számított 8 napon belül fizessen meg a kérelmező részére 300.000.-Ft, azaz háromszázezer forint igazgatási szolgáltatási díjat.

A Döntőbizottság felhívja a Közbeszerzési Hatóság Titkárságát, hogy a határozat kézbesítésétől számított 8 napon belül fizessen vissza a kérelmező részére 661.308.-Ft, azaz hatszázhatvanegyezer-háromszázyolc forint igazgatási szolgáltatási díjat.

A jogorvoslati eljárás során ezt meghaladóan felmerült költségeiket az ügyfelek maguk viselik.

A határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat ellen a Fővárosi Törvényszék előtt közigazgatási per indítható, a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül. A keresetlevelet a Fővárosi Törvényszékhez címezve, de kizárólag a Döntőbizottsághoz kell elektronikus úton benyújtani. A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására/közigazgatási cselekmény hatályosulására nincs halasztó hatálya. A jogi képviselővel eljáró fél, illetve a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet kizárólag elektronikus úton nyújthatja be a keresetet.

I N D O K O L Á S

A jogorvoslat alapjául szolgáló tényállás

1. Az ajánlatkérő 2024. július 3. napján feladott 11577/2024. iktatószámú eljárást megindító hirdetményel (a továbbiakban: felhívás) a Kbt. Harmadik Része alapján irányadó szabályok alkalmazásával a Kbt. 112. § (1) bekezdés b) pont szerinti nyílt eljárást indított építési beruházás beszerzése tárgyában.

2. A felhívás az alábbi, jelen jogorvoslati eljárás szempontjából lényeges előírásokat tartalmazta.

„II.1) Meghatározás

II.1.1) Elnevezés: Könyvtár építése Pélyen TOP_PLUSZ-1.2.1

II.1.4) A közbeszerzés rövid ismertetése: TOP_PLUSZ-1.2.1-21-HE1-2022-00077 „Könyvtár építése Pélyen”

Tárgyi beruházás építési engedély köteles.

II.2.5) Értékelési szempontok

Az alábbi értékelési szempontok

[x] Minőségi szempont (1) (1) (1) –

1 2. M.1.1. alk. köv.-re bemutatott szakember, alk. köv. felüli MV-É vagy azzal egyenértékű felelős műszaki vezetői jogosultság megszerzéséhez szükséges szakm. tap. felüli többlet szakmai tap. (0-36 hó) 10

2 3. M.1.2. alk. köv.-re bemutatott szakember, alk. köv. felüli MV-ÉV-R vagy azzal egyenértékű felelős műszaki vezetői jogosultság megszerzéséhez szükséges szakm. tap. felüli többlet szakmai tap.(0-36) 5

3 4. A kötelezően előírt 36 hónapos jótálláson fölül megajánlott többlet-jótállás (0-24 hó) 10

4 5. A munkaterületen a vállalkozó, ill. közreműködői által termelt hulladék szelektív gyűjtésének, továbbá elszállításának és elhelyezésének biztosítása (igen /nem) 5

() Költség szempont (1) (1) –

(x) Ár szempont (1) – Megnevezés: 1. Nettó ajánlati ár összesen / Súlyszám: 70

IV.2.6) Az ajánlatok vagy részvételi jelentkezések felbontásának feltételei

Dátum: 2024/07/29 Helyi idő: 15:00

II.2.12) Európai uniós alapokra vonatkozó információk

A közbeszerzés európai uniós alapokból finanszírozott projekttel és/vagy programmal kapcsolatos (x) igen

Projekt száma vagy hivatkozási száma: TOP_PLUSZ-1.2.1-21-HE1-2022-00077

VI.3.9) További információk

1.Részletes szabályok a közbeszerzési dokumentumokban (a továbbiakban: KD)

11. AK alkalmazza a Kbt. 81. § (5) bekezdését.

13. A jelen ajánlati felhívásban nem szabályozott kérdések vonatkozásában a közbeszerzésekről szóló 2015. évi törvény és végrehajtási rendeletei szerint kell eljárni.”

3. Az Elektronikus Közbeszerzési Rendszer (a továbbiakban: EKR) felületére feltöltött, a közbeszerzési eljárás előkészítése körében keletkezett dokumentumok szerint a közbeszerzés becsült értéke 192.261.666.-Ft volt, a rendelkezésre álló fedezet 179.247.921.-Ft.

4. Az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumok körében az ajánlattevők rendelkezésére bocsátotta az ajánlattételt segítő útmutatót, amelynek az ajánlatok érékelési szempontjával kapcsolatos 8. pontja körében rögzítette, hogy a beérkező ajánlatokat a Kbt. 76. § (2) bekezdés c) pont alapján a legjobb ár-érték arány szempontja alapján értékeli az alábbi értékelési szempontok mentén.

Értékelési szempontok megnevezése	súlyszám
1. Nettó ajánlati ár összesen (HUF)	70
2. M.1.1. alk. köv.-re bemutatott szakember, alk. köv. felüli MV-É vagy azzal egyenértékű felelős műszaki vezetői jogosultság megszerzéséhez szükséges szakm. tap. felüli többlet szakmai tap. (0-36 hó)	10
3. M.1.2. alk. köv.-re bemutatott szakember, alk. köv. felüli MV-ÉV-R vagy azzal egyenértékű felelős műszaki vezetői jogosultság megszerzéséhez szükséges szakm. tap. felüli többlet szakmai tap. (0-36 hó)	5
4. A kötelezően előírt 36 hónapos jótálláson fölül megajánlott többlet-jótállás (értékelhető megajánlás: min. 0, max. 24 hónap)	10
5. A munkaterületen a vállalkozó ill. közreműködői által termelt hulladék szelektív gyűjtésének, továbbá elszállításának és elhelyezésének biztosítása (igen/nem)	5

5. Az ajánlatkérő 2024. július 25. feladott, változásokat tartalmazó 13937/2024. iktatószámú hirdetmény útján 2024. augusztus 5. napjára módosította az ajánlattételi határidőt.

6. Az ajánlatok bontása augusztus 5. napján megtörtént. Az ajánlatkérő a bontás során azt a tájékoztatást adta, hogy a rendelkezésre álló anyagi fedezet összege 179.247.921.-Ft. Az ajánlattételi határidőre 3 ajánlat érkezett. A felolvasólapok az alábbi ajánlati árakat tartalmazták.

Kérelmező

1. Nettó ajánlati ár összesen (HUF):

160980000

EXTERNÁTUS Kft.

1. Nettó ajánlati ár összesen (HUF):

192113372

PE-DA KER Kft.

1. Nettó ajánlati ár összesen (HUF):
179277191

7. Az ajánlatkérő a bontás során megállapította, hogy a kérelmező által megajánlott nettó ajánlati ár 160.980.000.-Ft, ami kirívóan alacsony összegűnek tűnik figyelemmel arra, hogy az a becsült értéktől -16,2%-kal, az átlagtól -9,28%-kal tér el. Az ajánlatkérő a kérelmező nettó ajánlati ára tekintetében tett megállapításra figyelemmel rögzítette, hogy a Kbt. 72. § (1) bekezdésében rögzített kötelezettségének eleget téve indokolás benyújtására hívja fel a kérelmezőt.

8. Az ajánlatkérő 2024. szeptember 17. napján a Kbt. 72. § (1) bekezdés alapján árindokolás benyújtására hívta fel a kérelmezőt a felolvasólapon rögzített „nettó ajánlati ár összesen” mint önállóan értékelésre kerülő értékelési szempontot érintően. Az ajánlatkérő rámutatott továbbá arra is, hogy az árindokolás-kérés arra is irányul, hogy a benyújtott ajánlat megfelel-e a vonatkozó környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményeknek, figyelemmel a Kbt. 72. § (4) bekezdésére is.

Az ajánlatkérő megjelölte, hogy az indokolás kötelező tartalmi elemei alábbiak legyenek.

„1. Az indokolásban mutassák be (legfeljebb két tizedes jegyre kerekítve), hogy milyen összegű rezsioradíjjal számoltak az összes költségvetési tételek vonatkozásában, és a rezsioradíj kiszámításakor egyes – az Épkiv.-ben meghatározottak szerint az építőipari minimális rezsioradíj elemeit képező – költségeket milyen összeggel és módon vették figyelembe.”

„2. Részletesen mutassa be és igazolja a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 3. § (5) bekezdésében meghatározott, a vállalkozói díj kötelező tartalmát képező díjelemek megalapozottságát és figyelembevételét az egyösszegű ajánlati ár meghatározása során.”

„3. Kérjük ajánlattevőt, hogy árindokolás nyújtás keretében adjon tájékoztatást, hogy ajánlattevő hol számolt, mi alapján és milyen mértékben az alábbi költségekkel:

- a) fel- és levonulás; építés ideje alatti eszések elleni védelem;
- b) beruházási táblák;
- c) bankköltségek;
- d) biztosítási költség;
- e) minőségvizsgálatok (anyagvizsgálatok, próbaüzem stb.);
- f) hulladék ajánlatban tett megajánlásnak megfelelő elszállítása, elhelyezése és befogadása;
- g) kalkulált árváltozások;
- h) deviza árfolyam változások miatti árváltozások
- i) megvalósulási tervek készítése;
- j) finanszírozási költségek,
- k) garanciák költségei
- l) teljesítési biztosíték és jótállási biztosíték költségei
- m) társasági és iparüzési adó
- n) közművel kapcsolatos ügyintézés költsége
- o) terület lekerítése és őrzése
- p) szerződés-kötési feltételként előírt tanúsítványok/minősítések költségei
- q) terület folyamatos tisztántartása, takarítása;
- r) kivitelezéshez felhasznált víz, és villamos energia díja (figyelemmel a szerződéstervezetben foglaltakra);

Kérjük szíveskedjenek benyújtani az árindokolás alapján feltüntetett összes költséget feltüntető összesítő táblázatot és alátámasztó dokumentumot.”

9. A kérelmező a kért árindokolást benyújtotta (kelt 2024. szeptember 23.), az ahhoz csatolt árajánlatokat és díjoldali kimutatásokat üzleti titokká nyilvánította.

10. A kérelmező az árindokolás benyújtását megelőzően előzetes vitarendezési kérelmet terjesztett elő 2024. szeptember 18. napján, amely tartalmában megegyezett a jogorvoslati kérelemmel. A kérelmező álláspontja szerint az ajánlatkérő jogsértő módon járt el, amikor a Kbt. 72. § (1) bekezdés szerint árindokolás-kérést küldött részére.

11. Az ajánlatkérő 2024. szeptember 19. napján kelt válaszával elutasította az előzetes vitarendezési kérelmet, álláspontja szerint jogszerűen rendelte el a Kbt. 72. § (1) bekezdés szerinti indokoláskérést.

12. Az ajánlatkérő 2024. szeptember 24. napján a Kbt. 70. § (2) bekezdés alapján felhívta az ajánlattevőket, hogy nyilatkozzanak arról, fenntartják-e ajánlataikat 2024. december 3. napjáig.

13. Az ajánlatkérő 2024. október 21. napján – az időközben megindult jogorvoslati eljárásra figyelemmel – felfüggesztette a közbeszerzési eljárást a Kbt. 154. § (3) bekezdés alapján.

A jogorvoslati kérelem

14. A kérelmező 2024. október 4. napján nyújtotta be jogorvoslati kérelmét a Döntőbizottsághoz. A kérelmezői jogosultságát alátámasztó tények körében előadta, hogy a jogorvoslattal érintett közbeszerzési eljárásban ajánlatot nyújtott be. Rámutatott, hogy az ügyfélképességét megalapozó jog vagy jogos érdek sérelme közvetlen, emellett reális esélye mutatkozik a közbeszerzési eljárás megnyerésére, ugyanis a legkedvezőbb ajánlati árat tartalmazó ajánlatot nyújtotta be.

15. Megsértett jogszabályhelyként megjelölte a Kbt. 69. § (1) és (2) bekezdését, továbbá a Kbt. 72. § (1) bekezdését.

16. Indokolásában ismertette a jogorvoslati kérelmem benyújtása napjáig megvalósult, a kérelem elbírálása szempontjából lényeges eljárási cselekményeket. E körben részletesen kitért az ajánlatkérő részéről 2024. szeptember 17. napján megküldött árindokolás-kérésre, valamint a kérelmező részéről 2024. szeptember 18. napján kezdeményezett, az ajánlatkérő részéről azonban elutasított előzetes vitarendezési eljárásra.

17. A jogorvoslati kérelemben nyilatkozott, hogy az előzetes vitarendezési kérelmében foglaltakat fenntartja, az abban foglaltakat az alábbiakkal egészíti ki.

Rámutatott a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdéseire és előadta, hogy az ajánlatkérő az ajánlatok bírálata során szükség szerint különböző bírálati cselekményeket tehet. E körben előadta, hogy az aránytalanul alacsony ár vizsgálatára vonatkozó Kbt. rendelkezések elsődleges célja, hogy a közbeszerzési eljárás folyamatában kezelhetővé váljanak azok a versenyellenes magatartások, amelyek nem egyeztethetők össze sem a hatékony közpénzfelhasználás, sem az átláthatóság és a verseny nyilvánossága közbeszerzési alapvető követelményével.

Hivatkozott arra, hogy nem önmagában az alacsony, hanem az aránytalanul alacsony ár alapozza meg a Kbt. 72. § (1) bekezdés alkalmazásának kötelezettségét. Ugyanakkor az ajánlatkérő az aránytalanul alacsony ár vizsgálatára vonatkozó eljárását nem gyakorolhatja öncélúan, és az eljárás nem szolgálhat az ajánlat érvénytelenségének megállapítására akkor, ha az aránytalanul alacsony ellenszolgáltatás vizsgálatának jogszabályban foglalt feltétele nem áll fenn.

Hangsúlyozta, hogy a Kbt. 72. § (1) bekezdés alkalmazása abban az esetben megengedett, ha annak a törvényi feltételei fennállnak

18. A kérelmező táblázatos formában bemutatta, hogy a „nettó ajánlati ár összesen” mint önállóan értékelésre kerülő értékelési szempont körében tett megajánlása 16%-kal tér el a becsült értéktől és 9%-kal tér el a benyújtott ajánlatok átlagától. Rámutatott a Fővárosi Törvényszék 103.K.701.646/2022/8. számú ítéletére, valamint a Döntőbizottság D.196/2023. és D.474/2024. számú határozataira.

19. A kérelmező álláspontja szerint a részéről megajánlott nettó ajánlati ár sem a becsült értékhez, sem az eljárásban benyújtott ajánlatok átlagához viszonyítva nem minősül aránytalan alacsonynak, ezért az ajánlatkérő jogsértő módon rendelte el a Kbt. 72. § (1) bekezdés szerinti árandokolás-kérést.

20. A kérelmező nyilatkozott, hogy a jogsértő esemény megtörténtének napja 2024. szeptember 17. napja, amikor az ajánlatkérő megküldte a Kbt. 72. § (1) bekezdés szerinti árandokolás-kérést. A jogsértésről való tudomásszerzés időpontjaként az előzetes vitarendezési kérelem elutasításának napját, 2024. szeptember 19. napját jelölte meg.

21. A kérelmező indítványozta, hogy a Döntőbizottság állapítsa meg a jogsértés megtörténtét, a jogsértés megállapítása mellett hívja fel az ajánlatkérőt a Kbt.-nek megfelelő eljárásra és semmisítse meg az ajánlatkérő a 2024. szeptember 17. napján kelt, Kbt. 72. § (1) bekezdés szerinti árandokolás-kérését.

22. A kérelmező 961.308.-Ft igazgatási szolgáltatási díj megfizetését igazolta.

23. A jogorvoslati eljárás során benyújtott észrevételében vitatta az ajánlatkérő arra vonatkozó álláspontját, amely szerint a kérelmező nem rendelkezik ügyfélképeséssel a tárgyi jogorvoslati eljárás megindítását érintően.

24. Ügyfélképesége fennállása tekintetében hivatkozott a Kbt. 148. § (2) bekezdésére, amely jogszabályhely egyértelműen szabályozza, hogy az ajánlattevő közvetlen jogsérelem esetén jogosult jogorvoslati eljárást kezdeményezni. Álláspontja szerint az ajánlatkérő gondolatmenetét követve, az a helyzet állna elő, hogy a legkedvezőbb ajánlatot benyújtó ajánlattevőnek abban az esetben sem lenne ügyfélképesége, amennyiben vele szemben jogsértést követ el az ajánlatkérő. Hangsúlyozta, hogy a tárgyi közbeszerzési eljárásban az ajánlatkérő a Kbt. 72. § (1) bekezdésébe ütköző módon hívta fel árandokolás megadására. A kérelmező álláspontja szerint a jogsértő módon elrendelt eljárási cselekményre nem lehet ajánlatkérői döntést alapozni, a Kbt. 72. § (1) bekezdésébe ütközően elrendelt árandokolás-kérésre az ajánlatkérő nem alapozhat a Kbt. 73. § (2) bekezdés szerinti érvénytelenséget.

25. Érdemi észrevételében rámutatott, hogy az ajánlatkérő a jogorvoslati eljárásban a Kbt. 72. § (1) bekezdés szerinti indokoláskérése jogszerűségét becsült értéktől és az ajánlatok átlagától való eltérés mértékére alapozta. Előadta, hogy az ajánlatkérőnek a fenti két okra alapozott Kbt. 72. § (1) bekezdés szerinti indokolás kérése jogszerűségét az előzetes vitarendezési kérelmében és a jogorvoslati kérelmében cáfolta. Hangsúlyozta, hogy az ajánlatkérő által előadott többféle számítási módszer szerint is a legnagyobb eltérés 16,27%-os volt, melyet jelentős eltérésnek egyáltalán nem lehet nevezni, az ajánlatkérő pedig csak akkor jogosult a Kbt. 72. § (1) bekezdés szerinti indokolás benyújtását elrendelni, ha annak jogszabályi feltételei fennállnak.

26. A székhely és a teljesítési hely távolsága tekintetében előadta, hogy az nem lehet olyan ok, mely szerepet játszhatna annak megítélésében, hogy az adott ajánlati ár aránytalanul minősül-e vagy sem. E körben megjegyezte, hogy az építőipari alapanyagok szállítása általában nem az adott ajánlattevő székhelyéről történik.

A kérelmező álláspontja szerint az építőipari megrendelések visszaesése sem lehet olyan ok, melynek szerepe lehetne abban, hogy az adott közbeszerzési eljárásban van-e olyan ajánlati ár, melyet aránytalanul alacsonynak minősül. Mindegyik ajánlattevő ugyanazon műszaki tartalomra tesz ajánlatot, ki-ki a saját árstruktúrájának, gazdasági számításainak, érdekeinek megfelelő-en. Az alacsony ajánlati ár még nem jelenti azt, hogy az adott ajánlattevő nem számolt tartalékkal, haszonnal, stb.

Rámutatott, hogy a Kbt. 72. § (1) bekezdés az Európai Unió forrásból megvalósuló beruházásokra is ugyanolyan szabályokat tartalmaz, mint a nem uniós forrásból megvalósuló beruházásokra. Önmagában az a tény, hogy az adott beruházás Európai Unió forrásból valósul meg, nem jelenti azt, hogy a Kbt. rendelkezéseit szigorúbban kellene alkalmazni, nem jelenti, nem jelentheti azt, hogy a Kbt. 72. § (1) bekezdés szerinti árándokolás kérését akkor is el kell rendelni, ha arra a Kbt. 72. § nem ad lehetőséget.

27. Tárgyalási nyilatkozatában előadta, hogy elutasítja az ajánlatkérő eljárásjogi kifogását, álláspontja szerint a tárgyi ügyben rendelkezik ügyfélképeséggel a jogorvoslati kérelem benyújtására. A kérelmező hivatkozott a Kbt. 148. § (2) bekezdésére kiemelve abból azt a Kbt. rendelkezést, amely szerint jogorvoslati kérelmet a közbeszerzési eljárás azon résztvevője nyújthat be, akinek az ajánlatkérő valamely cselekménye, vagy mulasztása a jogát, vagy jogos érdekét sérti, vagy veszélyezteti. Álláspontja szerint a jogsértőnek tartott indokoláskérés lehetőséget teremt arra, hogy az ajánlatkérő érvénytelenné nyilvánítsa a kérelmező ajánlatát, ezáltal hátrányosabb helyzetbe hozva a kérelmezőt.

28. Érdemi észrevételében előadta, hogy fenntartja a jogorvoslati kérelemben foglaltakat. Nyilatkozott, hogy a jogorvoslati kérelemben az árándokolás-kérés jogszerűsége/jogszerűtlensége tekintetében kéri a vizsgálat lefolytatását, a jogorvoslati kérelem nem vonatkozik arra, hogy megfelelő tartalmú-e az árándokolás-kérés.

Az ajánlatkérő észrevétele

29. Az ajánlatkérő a jogorvoslati eljárás során benyújtott észrevételében eljárásjogi kifogást terjesztett elő. Az ajánlatkérő álláspontja szerint a kérelmező nem rendelkezik ügyfélképeséggel a tárgyi jogorvoslati eljárás megindítására, ugyanis a közbeszerzési eljárás jelen szakaszában valamennyi ajánlattevő státusza megegyezik. Mindegyik ajánlat a „bírálat alatt” állapotban van, ezért minden ajánlattevő azonos helyzetben van, eltekintve az értékelési szempontok szerint sorrendtől. A fentiekből az következik, hogy az ajánlatkérő döntéséig – amelyről az összegezésben tájékoztatja az ajánlattevőket – minden ajánlat egyformán érvényes, hozzáátve azt, hogy jelenleg a kérelmező ajánlata a legkedvezőbb megajánlást tartalmazó ajánlat. Mindebből következik, hogy ennél előnyösebb helyzetbe nem kerülhetne a jogsértés megállapítása esetén sem.

30. Az ajánlatkérő fent kifejtett álláspontja szerint a kérelmező nem rendelkezik ügyfélképeséggel, hiányzik a jogorvoslati kérelem benyújtásához szükséges közvetlen jogos érdeksérelme, ezért a jogorvoslati kérelemben foglaltak vizsgálatának nincs helye.

31. Érdemi észrevételében előadta, hogy a Kbt. 72. § (1) bekezdés alapján az ajánlatkérő diszkrecionális jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy alkalmazza-e az árandokolás-kérés jogintézményét. Nyilatkozott, hogy a Kbt. 72. § (1) bekezdés szerinti kötelezettségének eleget téve hívta fel árandokolás benyújtására a kérelmezőt a „1. Nettó ajánlati ár összesen”, mint önállóan értékelésre kerülő értékelési szempont tekintetében. Az indokoláskérés célja a kérelmezői megajánlás megalapozottságának (gazdasági észszerűség) kétséget kizáró megállapítása volt.

32. Az ajánlatkérő előadta, hogy a közbeszerzési eljárás becsült értéke 192.261.666.-Ft volt és az eljárásban a következő megajánlások érkeztek a nettó ajánlati árra:

Kérelmező: 160.980.000.-Ft, PE-DA KER Kft.: 179.277.191.-Ft, EXTERNÁTUS Kft. 192.113.372.-Ft. Ebből látható, hogy az ajánlatok átlagára (nettó 177.456.854,33 Ft) jelentősen nem tér el a becsült érték összegétől (192.261.666.-Ft), de az ajánlati árak szórása nagy. A kérelmező ajánlata 10% és 16%-ban tér el a többi ajánlattevő ajánlati árától. Előadta, hogy saját viszonyítása módszerei alapján az „1. Nettó ajánlati ár összesen”, mint önállóan értékelésre kerülő értékelési szempont tekintetében a kérelmező -9,28%, -13,31%-és -16,27%-alacsonyabb ajánlati árat adott, ezért árandokolást volt köteles kérni a Kbt. 72. §-a alapján, hogy meggyőződést szerezhessen az ajánlat adott áron való teljesíthetőségéről.

33. Az ajánlatkérő észrevételében rámutatott továbbá, hogy az ajánlatok és a becsült érték szerint átlagolt érték: nettó 184.859.260,17 Ft, amely viszonyítási ponttól kérelmező ajánlati ára a jelen beszerzés tárgyára tekintettel jelentősen 13%-kal alacsonyabb. Továbbá amennyiben a kérelmező nélkül vizsgáljuk ajánlatok és a becsült érték szerint átlagolt érték: nettó 188.978.474.-Ft, amely viszonyítási ponttól a kérelmező ajánlati ára a jelen beszerzés tárgyára tekintettel jelentősen 15%-kal alacsonyabb.

34. Az ajánlatkérő az észrevételében hivatkozott arra, hogy az ajánlattevők székhelye és a teljesítési hely közötti távolság vizsgálatát is szükségesnek tartotta figyelembe venni a Kbt. 72. § szerinti árandokolás kérés elrendelése körében, tekintettel arra, hogy a beszerzés tárgya jelentős anyagszállítást igényel, továbbá a teljesítési helyszínre jutás és annak felmerülő költségei is jelentős költséget szoktak képviselni a hasonló, magasépítési tárgyú építési beruházások esetében. A székhely és a teljesítési hely távolságának vizsgálata körében megállapítható, hogy a jóval közelebb eső PE-DA Ker Kft. és Externátus Kft. ajánlattevők ajánlatánál is alacsonyabb a kérelmező ajánlata, amely vonatkozásában kétsége merült fel az ajánlatkérőnek, hogy ezen ajánlattevőkre számolt távolsághoz képest ajánlattevő székhelyének távolsága 2-4-szerese, amely kézzelfogható különbséget kell, hogy jelentsen a szállítási és helyszínre jutási költségek vonatkozásában.

35. Előadta továbbá, hogy a tárgyi esetben az aránytalanul ár vizsgálatára válság közeli visszaesés idején kerül sor, az ajánlatkérő kifejezetten figyelembe vette azt a piaci körülményt, hogy az elmúlt években az építési beruházások száma és szerződéses értéke jelentős csökkenést mutat. A kérelemmel érintett közbeszerzési eljárásban 3 ajánlattevő is a becsült értéket el nem érő ajánlatot tett, hiszen jelen piaci körülmények arra kényszerítik az ajánlattevőket, hogy a gazdasági észszerűséggel látszólag nem egyezően (azonban jelen helyzetben mégis azzal összhangban) az önköltségi árszintjük körüli ajánlatokat tegyenek, mindenféle tartalék és haszon nélkül. Emiatt a becsült értéktől és az ajánlatok átlagától ilyen mértékben eltérő ajánlat esetén különös körülménnyel kell eljárni, hiszen jelen piaci hatások miatt alaposan feltételezhető, hogy az önköltségi szintet el nem érő, azaz a gazdasági észszerűséggel teljesen össze nem egyeztethető ajánlatról van szó.

36. Az árindokolás-kérés jogszerű volta körében hivatkozott arra, hogy a közbeszerzés tárgyát képező építési beruházás finanszírozása Európai Uniói forrásból történik. Az ajánlatkérő kiemelt érdeke a jelen piaci körülmények között, hogy teljesíthető szerződést kössön, így ne kerülhessen a szerződés hatálya alatt olyan helyzetbe, hogy a nyertesként szerződő ajánlattevő olyan okból nem tudja a szerződést teljesíteni, amely körülmény kellő körültekintéssel már a közbeszerzési eljárás során, a közbeszerzési szerződéskötést megelőzően tisztázható lett volna. Továbbá a Kbt. 2. § (4) bekezdés szerinti közpénzek hatékony és felelős gazdálkodás elvét is ezáltal kívánja érvényre juttatni, ezáltal is biztosítva azt, hogy megfelelően felkészült, jól felépített költségstruktúrájú ajánlatot adó ajánlattevővel kössön szerződést.

37. Az ajánlatkérő álláspontja szerint a fent előadottak alapján megállapítható, hogy a Kbt. 72. § (1) bekezdés használatának a törvényi feltételei fennálltak, így az árindokolás-kérése nem volt önkényes, nem szolgált a kérelmező ellehetetlenítésére a közbeszerzési eljárásban.

38. Tárgyalási nyilatkozatában előadta, hogy fenntartja eljárásjogi kifogását, amely szerint a kérelmező nem rendelkezik ügyfélképeséssel a tárgyi jogorvoslati eljárás megindítására. Az ajánlatkérő álláspontja szerint a kérelmező a tárgyi jogorvoslati kérelem benyújtásával nem kerülhet előnyösebb helyzetbe. A Döntőbizottság azon kérdésére, hogy miből adódik a viszonylag nagy eltérés a rendelkezésre álló fedezet és a becsült érték között, az ajánlatkérő előadta, hogy a támogatás értéke megegyezik a rendelkezésre álló fedezettel. Az ajánlatkérő nyilatkozott, hogy ha a teljesítés során szükséges lesz, akkor ezt az összeget kiegészíti.

A Döntőbizottság kérdésére előadta, hogy a közbeszerzési eljárás előkészítése során a becsült értéket az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendeletben meghatározott 12 hónapnál nem régebbi tervezői költségbecslés alapján állapította meg.

Előadta, hogy a Kbt. 72. §-a az ajánlatkérő köteletségévé teszi az árindokolás-kérést abban az esetben, ha az ajánlatkérő úgy ítéli meg, hogy gazdaságilag nem ésszerű a vizsgált ajánlat. Hangsúlyozta, hogy a Kbt. 72. § (1) bekezdés szerinti eljárási cselekmény nem egy döntés, hanem egy vizsgálat. Nyilatkozott, hogy nem hozott döntést az ajánlat érvényességéről, érvénytelenségéről, ez az eljárási cselekmény kizárólag egy vizsgálatot indított el, amelyre az ajánlatkérő álláspontja szerint a Kbt. 72. § alapján a jelen esetben köteles volt, mivel úgy ítélte meg, nem biztos, hogy a kérelmezőé egy gazdaságilag ésszerű és teljesíthető ajánlat.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

39. A Döntőbizottság rögzíti, hogy az ajánlatkérő tárgyi közbeszerzési eljárását 2024. július 3. napján indította meg, ezért a jogorvoslati kérelemben foglaltakra a Kbt. ezen időpontban hatályos rendelkezései az irányadók, míg a jogorvoslati eljárás lefolytatására a jogorvoslati kérelem benyújtása idején, azaz a 2024. október 4. napján hatályos Kbt. eljárásjogi rendelkezései az irányadók.

40. A Döntőbizottság a jogorvoslati kérelemben foglaltak érdemi vizsgálatát megelőzően – az ajánlatkérő eljárásjogi kifogására tekintettel – abban a kérdésben hozott döntést, hogy a kérelmező rendelkezik-e ügyfélképeséssel.

41. Az ajánlatkérő eljárásjogi kifogása szerint a kérelmező azért nem rendelkezik ügyfélképeséssel, mert a közbeszerzési eljárás jelen szakaszában valamennyi ajánlattevő státusza megegyezik, valamennyi ajánlat bírálat alatt áll. Ebből az következik, hogy az ajánlatkérő eljárást lezáró döntéséig minden ajánlat egyformán érvényes, továbbá a kérelmező

ajánlata tartalmazza a legkedvezőbb megajánlást, így a kérelmező nem kerülhet előnyösebb helyzetbe abban az esetben sem, amennyiben a Döntőbizottság megállapítja a jogsértést. A fentiekre tekintettel a kérelmező nem rendelkezik ügyfélképességgel, hiányzik a jogorvoslati kérelem benyújtásához szükséges közvetlen jogos érdeksérelem.

42. A Döntőbizottság az eljárásjogi kifogás vizsgálata során az alábbi jogszabályi rendelkezéseket vette figyelembe.

A 89/665/EGK és a 92/13/EGK tanácsi irányelvnek a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó jogorvoslati eljárások hatékonyságának javítása tekintetében történő módosításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2007/66/EK irányelv 1. cikkének 3. pontja rendelkezik arról, hogy a jogorvoslati eljárás igénybevételét legalább azon személyek számára lehetővé kell tenni, akiknek érdekében áll vagy állt egy adott szerződés elnyerése, és akiknek az állítólagos jogsértés érdeksérelemet okozott vagy ennek kockázata fennáll.

Az Ákr. 10. § (1) bekezdése szerint ügyfél az a természetes vagy jogi személy, egyéb szervezet, akinek (amelynek) jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti, akire (amelyre) nézve a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz, vagy akit (amelyet) hatósági ellenőrzés alá vontak.

A Kbt. 148. § (2) bekezdése alapján kérelmet nyújthat be az ajánlatkérő, az ajánlattevő, közös ajánlattétel esetén bármelyik ajánlattevő, a részvételre jelentkező, közös részvételi jelentkezés esetén bármelyik részvételre jelentkező vagy az egyéb érdekelt, akinek jogát vagy jogos érdekét az e törvénybe ütköző tevékenység vagy mulasztás sérti vagy veszélyeztet. Az ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívás, a közbeszerzési dokumentumok, illetve ezek módosításának jogsértő volta miatt kérelmet nyújthat be a közbeszerzés tárgyával összefüggő tevékenységű kamara vagy érdek-képviselői szervezet is. (E bekezdésben foglaltak a továbbiakban együttesen: kérelmező.)

43. A Döntőbizottság rámutat arra, hogy a Döntőbizottság és a bíróságok egységes és következetes gyakorlata szerint a jogorvoslati kérelem előterjesztésének törvényi feltételeként meghatározott jog vagy jogos érdeksérelem a kérelmező vonatkozásában közvetlenül kell, hogy felmerüljön az adott közbeszerzési eljárás során. A Kbt. 148. § (2) bekezdése deklarálja a jogorvoslati kérelem benyújtására jogosultak körét, külön nevesítve az ajánlattevőt. A Kbt. jogorvoslati eljárásra vonatkozó szabályozása az európai uniós irányelvekkel összhangban került megalkotásra. Alapvető követelmény, hogy a közbeszerzési eljárások résztvevői számára biztosított legyen a jogorvoslat lehetősége. A Kbt. indokolása ugyanakkor hangsúlyozza, hogy „a jog vagy jogos érdek sértésének vagy veszélyeztetésének azonban a bírói gyakorlat alapján kellően közvetlennek kell lennie ahhoz, hogy a kérelem benyújtásának jogát megalapozza. Csak azok a személyek nyújthatnak be jogorvoslati kérelmet, akiknek jog vagy érdeksérelem közvetlenül kimutatható a vitatott közbeszerzéssel összefüggésben.” A Kbt. indokolása azt is kimondja, hogy „nemcsak az egyéb érdekeltnek kell az érdekelttségét bizonyítania, hanem az ajánlattevőként (részvételre jelentkezőként) jogorvoslati kérelmet előterjesztőnek is: az ajánlattevő (részvételre jelentkező) is csak akkor nyújthat be jogorvoslati kérelmet, amennyiben közvetlenül kimutatható valamilyen jog- vagy érdeksérelem a vitatott közbeszerzési eljárással kapcsolatban.”

44. A Döntőbizottság e körben hivatkozik a Kúria Kfv.II.37.111/2015/9. szám alatt hozott ítéletében kifejtett azon álláspontra, mely szerint jogorvoslati kérelem benyújtására akkor van lehetőség, ha a kérelmet előterjesztő közvetlen jog- vagy érdeksérelem kimutatható a közbeszerzési eljárással kapcsolatban, „...az a jogos igény az ajánlattevő részéről, hogy az

ajánlatkérő az ajánlatok bírálatát a Kbt. szerint, a jogszabályoknak megfelelően végezze el, alapvető igény, de ez még önmagában nem teremti meg az adott ajánlattevő jogos érdekének fennállását, ehhez az is szükséges, hogy a jogorvoslati kérelemmel elérni kívánt cél alapján az ajánlattevő kedvezőbb helyzetbe kerülhessen.”

45. A Kúria a Kf.III.37.835/2019/4. számú ítéletében kimondta, hogy [34] Az ajánlattevő a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz jogorvoslati kérelmet akkor nyújthat be, ha bizonyítja, hogy közvetlenül kimutatható jog- vagy érdekséreleme van a támadott közbeszerzési eljárással kapcsolatban. [35] A jog- vagy érdeksérelem akkor közvetlen, ha jogsértés megállapítása esetén az ajánlattevőnek az adott közbeszerzési eljárásban reális esélye lenne a szerződés elnyerésére.

46. A Kúria a Kf.III.37.383/2019/5. számú ítélete rámutatott arra, hogy [41] az ügyfélképeség fennállásához szükséges vizsgálni a közvetlen érdeksérelem fennállását, hangsúlyozva, hogy a jogorvoslati kérelem „nem törvényességi óvás [42] ...a jogorvoslattal élő fél joga, jogos érdeke közvetlen fennállásának van jelentősége, ehhez pedig az kell, hogy a jogorvoslatért folyamodó az elérni kívánt cél alapján kedvezőbb helyzetbe kerülhessen.

[47] A Kúria ezt követően rámutat arra, hogy közbeszerzési eljárás ajánlattevőjének ügyfélképesége külön is speciális részkérdés. Az ajánlattevő nem vitásan a közbeszerzési eljárás résztvevője és érdekeltisége fűződik az eljárás jogszerű lefolytatásához. Ez azonban nem jelenti azt, hogy egyben feltétel nélkül jogorvoslati eljárás kezdeményezője is lehet. Az ajánlattevő egyébiránt különböző eljárási szituációkban lehet jogorvoslatot kezdeményező. Ilyen például amikor az egyébként érvényes ajánlatot tevő, de nem nyertes ajánlattevő támadja az ajánlatkérői döntést (a nyertes pályázó ajánlatát). Ez leggyakrabban a második helyezett ajánlattevő eljárás indítását jelenti. További eset lehet, ha az ajánlattevő a saját ajánlata érvénytelenné nyilvánítását vitatja. Mindkét esetben egységes a bírói gyakorlat abban, hogy döntően és fő szabály szerint az ajánlattevő ezen státusza akkor alapozza meg az ügyfélképeséget, ha a kérelmező igazolni tudja, hogy jogszerű eljárás esetén kedvezőbb helyzetbe kerülhet/kerülhetett volna.

47. A Döntőbizottságnak a fenti jogszabályi követelményekre és ítéleti megállapításokra tekintettel azt kellett megvizsgálnia, hogy a kérelmező olyan ajánlattevő-e, akinek közvetlen jogos érdeke fűződik az általa megjelölt jogsértés megállapításához. Az ügyfélképeséget megalapozó, kellően közvetlen jog vagy jogos érdek a vitatott közbeszerzési eljárással összefüggésben értelmezhető. Kiemelt jelentősége van a kellően közvetlenség, mint feltétel meghatározásakor annak, hogy a jogorvoslati kérelmet előterjesztő milyen közbeszerzési magatartásokat, döntéseket támad, mert azok befolyásolhatják annak eldöntését, fennáll-e közvetlen jog, vagy jogos érdekséreleme.

48. A Döntőbizottság kiemeli, hogy a jogorvoslatihoz való jog egy alapjog, amelynek gyakorlására hatályos törvényi szabályozás van, ezért nem lehet jogszerűen annak gyakorolhatóságát – a jogszabályi alap helyett – a jogorvoslati kérelmet előterjesztő féllel érdekellentétben álló ajánlatkérő döntésével korlátozni vagy kizárni, sem pedig a jövőben bekövetkező döntésére vonatkozó előzetes jóslására alapítva meghatározni.

49. A Döntőbizottság nem fogadta el az ajánlatkérő eljárásjogi kifogását. A Döntőbizottság rámutat, hogy az ügyfélképeség vizsgálata körében valóban elfogadott álláspont, hogy az abban az esetben áll fenn, amennyiben a kérelmező igazolni tudja, hogy jogszerű eljárás esetén kedvezőbb helyzetbe kerülhet/kerülhetett volna. Ez a megközelítés azonban nem minden esetben helytálló, ahogy a jelen esetben sem, ahol a legkedvezőbb ajánlatot benyújtó és a

jogorvoslati eljárás megindításakor első helyen álló ajánlattevő a kérelmező, aki nem más ajánlattevőt támad, hanem a saját első helyezését kívánja megvédeni. A Döntőbizottság rögzíti, hogy a jogorvoslati kérelem benyújtásakor első helyen álló ajánlattevőnek is lehet ügyfélképesége a jogorvoslati eljárás megindítására.

A tárgyi esetben a kérelmező azt állítja, hogy az ajánlatkérő jogsértő módon járt el, amikor a Kbt. 72. § (1) bekezdés szerinti árandokolás-kérést küldött részére.

A Döntőbizottság rámutat, hogy amennyiben az érdemi vizsgálat lefolytatását követően a Döntőbizottság azt állapítja meg, hogy a konkrét esetben nem volt helye a Kbt. 72. § (1) bekezdés szerinti indokoláskérésnek, úgy a kérelmező marad a legelőnyösebb helyen és így reális esélye marad/lesz a szerződés elnyerésére.

Amennyiben a kérelmező nem támadná az álláspontja szerint jogsértő árandokolás-kérést, úgy fennállna az esély arra, hogy a kérelmező egy jogszerűtlenül alkalmazott eljárási cselekmény miatt kiesik az első helyről és ezzel elveszíti az esélyét a szerződés megkötésére.

A Döntőbizottság osztotta a kérelmező előadását, amely szerint az ajánlatkérő gondolatmenetét követve a bírálathoz legkedvezőbbnek tűnő megajánlást benyújtó ajánlattevőnek soha nem lenne ügyfélképesége, mivel nem kerülhet előnyösebb helyzetbe.

A Döntőbizottság a fentiek alapján megállapította, hogy a kérelmező a tárgyi esetben rendelkezik ügyfélképeséggel a jogorvoslati kérelem benyújtására, ugyanis az ügyfélképeséget nem csak az a körülmény alapozhatja meg, hogy a kérelmező a jogorvoslati kérelem kedvező elbírálása esetén kedvezőbb helyzetbe kerülhet, hanem az is, hogy az épp első helyen álló ajánlattevő megvédje pozícióját, megmaradjon az esélye a szerződés elnyerésére.

50. A Döntőbizottság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy a kérelmező ügyfélképesége fennáll, ezért érdemben vizsgálta a jogorvoslati kérelemben foglaltakat.

51. A Döntőbizottságnak a jogorvoslati kérelem körében eljárva abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az ajánlatkérő jogszerű döntést hozott-e az ajánlatok bírálata során azzal kapcsolatban, hogy a Kbt. 72. § (1) bekezdés szerinti árandokolás-kérést küldött a kérelmező részére.

52. A Döntőbizottság az érdemi vizsgálatot megelőzően rögzíti, hogy a kérelmező az árandokoláshoz csatolt árajánlatokat és díjoldali kimutatást üzleti titokká nyilvánította. A Döntőbizottságnak ezért a Kbt. 145. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 27. § (2) bekezdés szerint kell eljárnia, mely jogszabályhely értelmében a hatóság gondoskodik arról, hogy a törvény által védett titok (a továbbiakban: védett adat) ne kerüljön nyilvánosságra, ne juthasson illetéktelen személy tudomására, és a személyes adatok védelme biztosított legyen. A Döntőbizottság a hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján a határozat szerkesztésekor gondoskodott arról, hogy a kérelmező által megjelölt védett adatnak minősülő tartalmak ne kerüljenek nyilvánosságra.

53. A Döntőbizottság döntése meghozatala során az alábbi jogszabályi rendelkezéseket vette figyelembe.

A Kbt. 2. § (7) bekezdés szól arról, hogy e törvény szabályaitól csak annyiban lehet eltérni, amennyiben e törvény az eltérést kifejezetten megengedi.

A Kbt. 66. § (1)-(2) bekezdése szerint:

(1) Az ajánlatot és a részvételi jelentkezést a gazdasági szereplőnek a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott tartalmi és formai követelményeknek megfelelően kell

elkészítenie és benyújtania.

(2) Az ajánlatnak tartalmaznia kell különösen az ajánlattevő kifejezett nyilatkozatát az ajánlati vagy ajánlattételi felhívás feltételeire, a szerződés megkötésére és teljesítésére, valamint a kért ellenszolgáltatásra vonatkozóan.

A Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdése szerint:

(1) Az ajánlatok és részvételi jelentkezések elbírálása során az ajánlatkérőnek meg kell vizsgálnia, hogy az ajánlatok, illetve részvételi jelentkezések megfelelnek-e a közbeszerzési dokumentumokban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek.

(2) Az ajánlatkérő köteles megállapítani, hogy mely ajánlat vagy részvételi jelentkezés érvénytelen, és hogy van-e olyan gazdasági szereplő, akit az eljárásból ki kell zárni. Az ajánlatkérő a bírálat során az alkalmassági követelmények, a kizáró okok és a 82. § (5) bekezdése szerinti kritériumok előzetes ellenőrzésére köteles az egységes európai közbeszerzési dokumentumba foglalt nyilatkozatot elfogadni, valamint minden egyéb tekintetben a részvételi jelentkezés és az ajánlat megfelelőségét ellenőrizni, szükség szerint a 71–72. § szerinti bírálati cselekményeket elvégezni.

A Kbt. 72. § (1)-(3) bekezdése szerint:

(1) Az ajánlatkérő az értékelés szempontjából lényeges ajánlati elemek tartalmát megalapozó adatokat, valamint indokolást köteles írásban kérni és erről a kérésről a többi ajánlattevőt egyidejűleg, írásban értesíteni, ha az ajánlat a megkötni tervezett szerződés tárgyára figyelemmel aránytalanul alacsony összeget tartalmaz az értékelési szempontként figyelembe vett ár vagy költség, vagy azoknak valamely önállóan értékelésre kerülő eleme tekintetében.

(2) Az ajánlatkérő figyelembe veheti az olyan objektív alapú indokolást, amely különösen

a) a gyártási folyamat, az építési beruházás vagy a szolgáltatásnyújtás módszerének gazdaságosságára,

b) a választott műszaki megoldásra,

c) a teljesítésnek az ajánlattevő számára kivételesen előnyös körülményeire,

d) az ajánlattevő által ajánlott áru, építési beruházás vagy szolgáltatás eredetiségére,

e) a 73. § (4) bekezdése szerinti környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményeknek való megfelelésre, vagy

f) az ajánlattevőnek állami támogatások megszerzésére való lehetőségére vonatkozik.

(3) Az ajánlatkérő az indokolás elfogadhatóságának megítéléséhez – ha az elfogadhatóság kétséges – további kiegészítő indokolást kérhet az ajánlattevőtől, a többi ajánlattevő egyidejű értesítése mellett. Az ajánlattevő kötelessége az ajánlati ára megalapozottságára vonatkozó minden tény, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátani ahhoz, hogy megfelelő mérlegelés eredményeként az ajánlatkérő döntést hozhasson az ajánlati ár megalapozottságáról. Az ajánlatkérő köteles érvénytelennek nyilvánítani az ajánlatot, ha a közölt információk nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető.

54. A Kbt. szabályozási rendszerében a jogalkotó az alapvető fontosságú rendelkezések körében határozta meg, hogy az ajánlatkérőnek a felhívásban és az egyéb közbeszerzési dokumentumokban kell meghatározni az ajánlatadás feltételeit. Az ajánlattevőknek az érvényes ajánlattételük érdekében úgy kell benyújtaniuk ajánlataikat, hogy valamennyi ajánlatkérői előírást teljesítsenek, az ajánlatkérőt pedig az a kötelezettség terheli az ajánlatok bírálata során, hogy az általa előre meghatározott feltételek szerint vizsgálja meg a benyújtott ajánlatokat azok érvényessége szempontjából. Az ajánlatkérőnek az ajánlatok érvényességi

vizsgálatát a Kbt. 66. § (1) bekezdésében és a 69. § (1)-(2) bekezdésében meghatározott előírások szerint kell elvégeznie és megállapítania, hogy azok megfelelnek-e a közbeszerzési dokumentumokban és a jogszabályokban meghatározott előírásoknak.

55. Az ajánlatkérőt a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdések alapján többirányú kötelezettség terheli az ajánlatok bírálata és értékelése tekintetében. Az ajánlatok érvényességéről, illetve érvénytelenségéről való ajánlatkérői meggyőződés egyik alapvető jogintézménye az aránytalanul alacsony ár vizsgálata. A szabályozás célja egyrészt a szerződés konkrét vállalási áron való teljesítésének biztosítása, másrészt a gazdasági észszerűséggel össze nem egyeztethető ellenszolgáltatással versenylőnyt szerezni kívánó ajánlattevők kizárása az ajánlatok értékeléséből. A Kbt. szabályozása meghatározza azt a feltételrendszert és eljárásrendet, amely mellett kötelező az ajánlatkérőnek az ajánlati árat aránytalanul alacsonynak minősíteni, valamint lefolytatni az aránytalanul alacsony árat tartalmazó ajánlatok vizsgálatát, amelynek eredményeként döntenie kell az ajánlatok érvényességéről vagy érvénytelenségéről. Az ajánlatkérőt terhelő ellenőrzési kötelezettség ugyanakkor nem általános jellegű.

56. A Kbt. 72. § (1) bekezdése alapján az ajánlatkérő akkor köteles az ajánlattevőtől árindokolást kérni, amennyiben az ajánlat a megkötni tervezett szerződés tárgyára figyelemmel aránytalanul alacsony összeget tartalmaz az értékelési szempontként figyelembe vett ár vagy költség, vagy azoknak valamely önállóan értékelésre kerülő eleme tekintetében, azaz amennyiben az ajánlatkérő az ár vizsgálata eredményeképpen nem tud meggyőződni arról, hogy a szerződés az adott áron teljesíthető.

57. A Döntőbizottság rögzíti, hogy a jogorvoslati kérelemben állított ajánlatkérői jogsértés vizsgálata során áttekintette és vizsgálta valamennyi releváns dokumentumot és eljárási cselekményt, így többek között a közbeszerzési eljárás előkészítését, a felhívás előírásait, a továbbá a kérelmező és a többi ajánlattevő ajánlatát. A Döntőbizottság a rendelkezésre álló dokumentumok és a felek nyilatkozatai alapján az alábbi megállapításra jutott.

58. A Döntőbizottság rámutat, hogy az aránytalanul alacsony ár megállapítására vonatkozó vizsgálat során az ajánlatkérő által meghatározott becsült érték kiindulási alapot ad, mert az ajánlatkérő azon összegben határozta meg a beszerzés értékét a közbeszerzési eljárás előkészítésekor. E körben figyelembe lehet venni a becsült érték megállapításakor értékelt adatokat, a korábbi szerződéseket, azok árait. Viszont az ajánlatkérőnek az ajánlatok vizsgálata során figyelemmel kell lennie a beszerzés tárgya szerinti piaci viszonyokra is. E körben nem tekinthetett el a közbeszerzési eljárásban beérkezett többi ajánlattevő ajánlati árának figyelembevételétől, mert azon ajánlattevők ugyanazon feltételek mellett, ugyanazon feladatokra tették meg az ajánlatukat, tehát a körben mindenképpen tükrözik a beszerzés tárgya szerinti reális piaci árakat.

59. A Döntőbizottság a fentiek alapján a kérelmező által megajánlott ajánlati ár aránytalanul alacsony voltának vizsgálatakor elsődlegesen figyelemmel volt az ajánlatkérő által meghatározott becsült értékre, melyet az ajánlatkérő 192.261.666.-Ft-ban határozott meg. Az ajánlatkérő által meghatározott becsült értékhez képest a kérelmező tárgyi közbeszerzési eljárásban tett 160.980.000.-Ft mértékű megajánlása 16,27%-kal alacsonyabb. A Döntőbizottság a fentiek alapján megállapította, hogy a becsült érték és a kérelmező megajánlása közötti 16,27%-os eltérés nem minősíti a kérelmező ajánlati árat aránytalanul alacsonynak.

60. A Döntőbizottság ezt követően megvizsgálta, hogyan viszonyul a kérelmező ajánlati ára a tárgyi közbeszerzési eljárásban ajánlatot benyújtott ajánlattevők ajánlati árához. A vizsgált közbeszerzési eljárásban összesen 3 ajánlattevő tett ajánlatot a tárgyi építési beruházás megvalósítására, amellyel az ajánlattevők vállalták a megajánlott ajánlati áron a szerződés teljesítését. A tárgyban a piacon jelenlévő ajánlati árakat ezért ezen ajánlatok mutatják, képet adnak a jelen beszerzés tárgyára vonatkozó jelenlegi piaci árakról. Tehát az ajánlati árak fontos adatok az adott piaci viszonyok kapcsán, mint viszonyítási pontok. A Döntőbizottság megállapította, hogy a beérkezett 3 ajánlat ajánlati átlagára 177.456.854.-Ft. Ehhez képest a kérelmező részéről megajánlott 160.980.000.-Ft 9,28%-kal alacsonyabb, amely szintén nem minősül aránytalan mértékben alacsonyabbnak.

61. A Döntőbizottság a fentiek alapján megállapította, hogy a kérelmező részéről megajánlott nettó ajánlati ár sem a becsült értékhez, sem az eljárásban benyújtott ajánlatok átlagárához képest viszonyítva nem minősült aránytalanul alacsonynak. A Döntőbizottság rögzíti, hogy az ajánlatkérő részéről megjelölt további körülményeket (a kivitelezési helyszín és a kérelmező telephelye közötti távolság, az európai uniós támogatás ténye, a napjainkban érvényesülő fokozott verseny az építőiparban) nem vizsgálta, ugyanis annak eldöntéséhez, hogy az ajánlatkérő a kérelmező ajánlata tekintetében jogszerűen alkalmazta-e az indokoláskérését, e további körülmények vizsgálatát nem volt szükséges.

62. A Döntőbizottság a fenti körülmények együttes figyelembevétele és azok mérlegelése alapján, a kérelmező érvelésével egyetértve nem ítélte a kérelmező ajánlati árát aránytalanul alacsonynak, mely kötelezettséget teremtene az ajánlatkérő számára az indokoláskérésre. Az ajánlatkérő a Kbt.-be ütköző módon járt el, amikor árindokolást kért a kérelmezőtől, mert úgy ítélte meg, hogy ajánlati ára aránytalanul alacsonynak minősül.

63. A Döntőbizottság a fentiek alapján a megállapította, hogy az ajánlatkérő azzal, hogy árindokolást kért a kérelmezőtől, megsértette a Kbt. 112. § (1) bekezdés b) pontjára tekintettel a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdését és a Kbt. 72. § (1) bekezdését.

64. Mindezekre figyelemmel a Döntőbizottság a jogorvoslati kérelem körében a Kbt. 165. § (2) bekezdés d) pontja alapján megállapította a jogsértés megtörténtét, ezért a Kbt. 165. § (3) bekezdés b) és d) pontja alapján megsemmisítette az ajánlatkérő 2024. szeptember 17. napi indokoláskérését, és az azt követően hozott valamennyi döntését, valamint bírságot szabott ki az ajánlatkérővel szemben.

65. A Kbt. 165. § (5) bekezdése értelmében, ha a kérelemmel érintett jogsértéssel összefüggésben előzetes vitarendezést kérelmeztek és az ajánlatkérő a jogsértéssel kapcsolatban álláspontját megküldte, de egyéb intézkedést nem tett, ezen jogsértés tekintetében a (3) bekezdés d) pontja szerinti bírság összege – a (11) bekezdésben foglaltak figyelembevételével – a közbeszerzési eljárás becsült értékének, illetve részajánlattétel esetében a jogorvoslattal érintett rész értékének legfeljebb 15%-a.

(11) A Közbeszerzési Döntőbizottság annak eldöntésében, hogy indokolt-e a bírság kiszabása, valamint a bírság összegének megállapításában az eset összes körülményét, így különösen

a) a jogsértés súlyát,

b) a közbeszerzés tárgyát és értékét,

c) a jogsértésnek a közbeszerzési eljárást lezáró döntésre gyakorolt befolyását,

d) az e törvénybe ütköző magatartásnak az adott közbeszerzés vonatkozásában történt ismételt tanúsítását,

e) a jogsértés megtörténte és a jogorvoslati eljárás megindítása között eltelt hosszú időtartamot,

f) támogatásból megvalósult beszerzés esetén azt a körülményt, ha a jogsértéshez más szerv eljárásában a támogatás visszafizetésére vonatkozó szankció kapcsolódhat figyelembe veszi. A bírság összegének megállapításakor figyelembe kell venni azt is, ha a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt.

66. A Döntőbizottság a bírság kiszabását a kérelmező ajánlatának bírálatát érintő, és ezáltal a közbeszerzési eljárás eredményére is potenciálisan kiható jogsértés miatt az ajánlatkérővel szemben indokoltnak tartotta.

A Döntőbizottság figyelembe vette a kérelmező ajánlatának bírálatát érintő, és ezáltal a közbeszerzési eljárás eredményére is potenciálisan kiható jogsértés súlyát, és a jogsértésnek a közbeszerzési eljárásban hozott eljárási cselekményre gyakorolt befolyását, azaz hogy a kérelmező ajánlatának bírálatát nem megfelelően végezte el az ajánlatkérő, és a Kbt. kógens rendelkezését jogsértően alkalmazta. Alacsonyabb összegű bírság kiszabását indokolta a közbeszerzés nemzeti eljárásrendhez képest viszonylag alacsony 192.261.666.-Ft-ot meghaladó értéke. A Döntőbizottság tekintettel volt arra, hogy jelen közbeszerzéssel kapcsolatban az ajánlatkérővel szemben korábban jogsértés megállapítására nem került sor.

Figyelembe vette azt a körülményt, hogy a jelen közbeszerzés támogatásból valósul meg, ezért a jogsértéshez más szerv eljárásában a támogatás visszafizetésére vonatkozó szankció kapcsolódhat. Az ajánlatkérő javára mérlegelte a közbeszerzés tárgyát, a jogsértőnek az eljárást segítő együttműködő magatartását, a jogsértés megtörténte és a jogorvoslati eljárás megindítása között eltelt rövidebb időtartamot, és különösen azt, hogy a jogsértés reparálható.

Értékelte, hogy a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volta nem volt megállapítható.

A fenti indokok alapján a Döntőbizottság a rendelkező részben meghatározott mértékű bírság kiszabását tartotta indokoltnak.

67. A Döntőbizottság a költségek viseléséről az alábbi jogszabályi rendelkezések alapján rendelkezett.

A Kbt. 151. § (9) bekezdése szerint, ha a jogorvoslati ügyet lezáró érdemi határozatban a Közbeszerzési Döntőbizottság a Kbt. 165. § (2) bekezdés c)-f) pontja szerinti döntést hoz, a befizetett igazgatási szolgáltatási díj háromszázezer forintot meghaladó része a kérelmezőnek a Közbeszerzési Döntőbizottság érdemi határozatának megküldését követő 8 napon belül visszajár. Az igazgatási szolgáltatási díj összegéből háromszázezer forint ilyenkor is a Közbeszerzési Hatóság saját bevétele, amelynek viseléséről a Közbeszerzési Döntőbizottság az Ákr. szerint az eljárási költségekre vonatkozó általános szabályok szerint rendelkezik. Az alaptalan kérelem esetében a díj nem kerül visszatérítésre, a kérelmező viseli az igazgatási szolgáltatási díj teljes összegét.

Az Ákr. 125. § (1) bekezdése szerint, ha törvény eltérően nem rendelkezik, az eljárás költségeit az viseli, akinél azok felmerültek.

Az Ákr. 126. § (2) bekezdésének b) pontja szerint a jogvita eljárásban a hatóság az eljárási költségek viselésére kötelezi a kérelemnek helyt adó döntés esetén az ellenérdekű ügyfelet.

68. A fentiek alapján a jogorvoslati kérelem alapos volta miatt az igazgatási szolgáltatási díj teljes, 961.308.-Ft-os összege a kérelmezőnek visszajár úgy, hogy a Döntőbizottság bevételeit képező 300.000.-Ft-ot az ajánlatkérő fizeti meg, míg a további 661.308.-Ft-ot a Közbeszerzési Hatóság Titkársága utalja vissza a kérelmező részére.

69. A Döntőbizottság hatásköre és illetékessége a Kbt. 145. § (2)-(5) bekezdésein alapul.

70. A határozat ellen a Kbt. 170. § alapján indítható közigazgatási per. A Döntőbizottság tájékoztatja a feleket, hogy jelen határozat közigazgatási perben történő felülvizsgálatára a

közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 12. § (1) bekezdése és a Kp. 13. § (3) bekezdésének a) pont aa) alpontja szerint a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes. A jogi képviselet a Kp. 27. § (1) bekezdésének b) pontja alapján kötelező. A kereseti kérelem elektronikus úton történő benyújtása a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény (Dáptv.) 19. § (1) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. § (1) bekezdése alapján kötelező.

Budapest, 2024. november 19.

Dr. Petró Szilvia sk
közbeszerzési biztos
a tanács elnöke

Bán János sk
közbeszerzési biztos

Dr. Virágh Norbert sk
közbeszerzési biztos

A kiadmány hitelül:

Liszi Barbara
titkársági ügyintéző

Kapják:

1. Kérelmező képviselője (kizárólag elektronikus úton)
2. Ajánlatkérő képviselője (kizárólag elektronikus úton)
3. Közbeszerzési Hatóság Titkársága (kizárólag elektronikus úton)
4. Nemzeti Fejlesztési Központ (kizárólag elektronikus úton)